

СТАНОВЛЕННЯ ЄДИНИХ СПОРТИВНИХ СТАНДАРТІВ ХОРТИНГУ

Постановка проблеми. Сучасну дитячо-юнацьку виховну, оздоровчу, спортивну систему хортинг, яка за короткий час прийняла масовий характер, набула популярності серед дітей та молоді, отримала державну підтримку, а в подальшому реформувалася в національний вид спорту, було засновано в 2008 році. Хортинг – національний вид спорту України, комплексний вид бойового мистецтва, сформований українськими фахівцями у сфері бойових мистецтв, який заснований на принципах спортивної підготовки як цілорічний, багаторічний, спеціально організований навчально-тренувальний процес всебічного розвитку, навчання та морально-етичного виховання спортсменів. Розробка цієї програми зумовлена потребою вдосконалення навчально-тренувального процесу у зв'язку зі зростанням вимог до підготовки спортсменів. При розробленні програми враховано досвід роботи кращих дитячо-юнацьких спортивних шкіл України. В подальшому до 2011 року було розроблено: Програму розвитку виду спорту хортинг; пропозиції до спортивної класифікації [7]; Правила проведення та суддівства змагань з хортингу по різних розділах змагань [1]; план заходів щодо подальшого розвитку комплексної виховної системи хортингу в Україні.

Спортивна програма хортингу включає в себе змагання більш ніж у десяти розділах, більшість із яких носять прикладний характер і дають можливість реалізуватись спортсменам згідно їхніх спортивних схильностей. Тож не дивно, що хортинг набуває популярності, як у нашій державі, так і за її межами. Приєднатись до участі в змаганнях із хортингу виявили бажання спортсмени з багатьох видів єдиноборств. Таким чином, виникла необхідність єдиного трактування виконання та оцінювання техніко-тактичних дій спортсменів. Адже, на початкових етапах формування хортингу, як виду спорту, основну частку учасників змагань складали представники різних видів єдиноборств, спортивний світогляд яких формувався під впливом специфіки цих видів спорту. Це, у свою чергу, приводило до варіативності в оцінюванні дій учасників змагань із хортингу. Дана ситуація потребувала певного корегування, тому провідними тренерами хортингу та науковими працівниками було створено ряд колегій та відділів. Основною метою їхньої діяльності стала систематизація знань про виховну та тренувальну систему хортингу, єдине тлумачення технік хортингу та розуміння правил різних розділів змагань із хортингу.

Мета статті – описати: причини та передумови створення єдиних спортивних стандартів хортингу; вказати напрями реалізації виховної системи хортингу як національного, пріоритетного виду спорту та ефективної системи виховання фізично здорових, свідомих громадян, гідних представляти Україну в світовій спільноті.

Виклад основного матеріалу дослідження. За короткий час розвитку хортинг сформувався, як комплексна система виховання дітей та молоді. Основою став напрям фізичного розвитку особистості та її етичне виховання. Для забезпечення реалізації поставлених завдань у середині Міжнародної федерації хортингу створено навчально-спортивний відділ, відділ освіти і науки, колегію історії та культури, суддівську та атестаційну колегії. Так склалося, що атестаційна колегія стала серцевиною спортивної спільноти хортингу. Саме через неї йдуть замовлення на отримання певної дослідженої інформації до спортивних, освітніх й історико-культурних відділів. І саме через атестаційну колегію реалізуються спортивні, виховні, освітні та культурологічні програми хортингу. Дослідження фахівців, які працюють у відділах, колегіях федерацій та асоціацій хортингу „генеруються“ в атестаційній колегії, нею ж „трансформуються“ для використання та впровадження тренерами й науковцями хортингу. Таким чином, стає зрозуміло, що перед атестаційною колегією стоїть дуже широкий спектр завдань й основні з яких слід озвучити: розвиток, систематизація та вдосконалення техніки хортингу; розробка та реалізація Кваліфікаційних програм по розвитку техніки хортингу для різних вікових груп населення, з урахуванням вікових особливостей; створення комісій по реалізації програм, проведенню кваліфікаційних іспитів (далі – атестацій), формування в населення країни потреби у заняттях фізичною культурою і спортом, гармонійному розвитку особистості; за підсумками проведених

атестацій відбирати кваліфікованих, перспективних тренерів і надавати їм право проведення атестацій та участі у атестаційних комісіях певних рівнів; підготовка резерву спорту вищих досягнень, відбір талановитих спортсменів і їх селекція; практична підготовка тренерського складу Української федерації хортингу; здійснення організаційно-методичного контролю в галузі техніки та тактики спортивного єдиноборства хортинг і методики його викладання; виготовлення методичної та спеціальної літератури для ознайомлення з вимогами Кваліфікаційної програми хортингу; взаємодія з українськими, обласними, міськими, районними, муніципальними органами управління фізичною культурою і спортом, із громадськими організаціями, підприємствами, учбовими закладами і т.д.; проведення навчально-тренувальних і методичних семінарів для підвищення кваліфікації викладацького складу Української федерації хортингу; підвищення авторитету УФХ на всеукраїнській та міжнародній спортивній арені; сприяння успішному виступу збірної команди України з хортингу на міжнародних спортивних змаганнях; координація діяльності атестаційних комісій в усіх питаннях спортивно-методичної діяльності; придбання та використання спеціальної атрибутики (кваліфікаційні паспорти, сертифікати, шеврони, пластикові картки); заснування нових фізкультурно-спортивних технологій і форм організації, оптимізації та підвищення ефективності розвитку навчально-тренувальної діяльності в хортингу; організація внутрішнього документообігу та звітності, пов'язаних із виконанням своїх завдань; створення, контроль і координація роботи атестаційних комісій всіх рівнів, аналіз виконання покладених на них посадових обов'язків; контроль та взаємодія з викладачами спеціалізації хортингу вищих і середніх навчальних спортивних закладів; аналіз якості спортивної роботи, яку проводять представники Федерації; використання у встановленому порядку інформаційних ресурсів Федерації; використання у встановленому порядку міських, міжміських, міжнародних систем зв'язку та комунікацій; здійснення первинного інструктажу та поточного контролю виконання тренерсько-викладацьким складом Федерації норм техніки пожежної та санітарної безпеки при проведенні навчально-тренувальних занять [4; 5].

Незважаючи на широкий спектр завдань поставлених перед Колегією, слід відразу вказати, що від моменту її заснування та по теперішній час пріоритетним залишається завдання виховання здорової, соціально свідомої та фізично розвиненої особистості, які проголошені в Декларації хортингу [2]. Для реалізації поставленої задачі була розроблена Кваліфікаційна програма хортингу [8], яка має в своїй основі ряд тестів виховного та спортивного спрямування. Кожна людина, починаючи від спортивного фахівця, спортсмена початківця і т.д., може ознайомитися з цією програмою, яка з часом була трансформована в Міжнародну Спортивну Програму Хортингу. Згідно цієї Програми тести поділяються на три основні спортивні кваліфікаційні рівні: учнівські, інструкторські та майстерські. Для спортсменів, які в ході своєї спортивної кар'єри та по її завершенню продовжили діяльність у сім'ї хортингу, існує адміністративний кваліфікаційний рівень. Відповідно до даної Програми, кваліфікація в хортингу підтверджується відповідними документами: сертифікатом, який підтверджує ступінь, і позначкою в Міжнародній заліковій книжці спортсмена хортингу „International Horting Passport“, про пройдений семінар, на якому спортсменові привласнено певний ступінь. На кожному семінарі з хортингу проводиться атестаційний тест – „Rank-test“ на кваліфікаційні ступені – „Ранк“ – (Rank). Якщо спортсмен успішно пройшов ранк-тест, отримав відповідну відмітку керівника місцевої, регіональної, національної федерації в хортинг-паспорті, він одержує кваліфікаційний шеврон для розміщення на лівому рукаві куртки хортингу та самостійно робить нашивку на тренувальних шортах, що виділяє даного спортсмена на тренуванні, як власника певного кваліфікаційного ступеня (ранка) в системі хортингу. Відповідно до займаної посади людини в УФХ та Міжнародній федерації хортингу, ступені розподілені на три різнопланові групи: 1. Учнівські ступені – від 0 до 9 ранку. 2. Викладацькі ступені – інструктор, майстер, міжнародний майстер. 3. Адміністративні ступені – керівник клубу, керівник міської або районної місцевої організації, регіональний представник, національний представник.

Спортивними ступенями, по яким проводяться офіційні ранк-тести з теоретичної та фізичної підготовки є: учнівські й викладацькі. Адміністративні ступені в хортингу є представницькими та присвоюються людині, яка наділяється певними повноваженнями й правом розвитку хортингу в призначеному регіоні. Рівень підготовки в спортивних (учнівських і викладацьких) ступенях виділяється окремим кольором кваліфікаційного

шевرونу. На кольоровому шевроні розташовуються вишиті смужки, які відповідають смужкам шеврону, що пришитий з передньої сторони лівої половини шортів. Смужки на шевроні шортів такого ж розміру, як і розмір смужок на шевроні хортівки – 5 x 0,7 см. На шортах, із передньої сторони лівої половини внизу пришивається шеврон, на якому спортсмен може вишити золотавими нитками по черзі, у послідовності здачі ранк-тестів, ще дві невеликі горизонтальні смужки, які відзначають спортивний ступінь. У квадраті на шортах буває максимально тільки три смужки. Кожна смужка відзначає певний ранк.

Відповідно до Міжнародної Спортивної Програми Хортингу, претенденти на кваліфікаційну ступінь здають тест, що складається з основних блоків: знання філософії та історії виникнення хортингу; загальна та спеціальна фізична підготовка; техніка ударів і блоків; техніка боротьби; обумовлена техніка, виконання „форм“; тактична підготовка; навчальна практика (починаючи з підліткового віку); спаринговий тест.

Претенденти на підвищення ступеня в межах одного учнівського рівня (1, 2, 3 ранк), (4, 5, 6 ранк), (7, 8, 9 ранк) підтверджують свою кваліфікацію по одній програмі кожного наступного разу в більш якісному виконанні вимог базової техніки та кращою фізичною підготовленістю. Претенденти на підвищення ступеня в межах одного викладацького рівня (1, 2, 3 інструкторський ранк), (1, 2, 3 майстерський ранк), (1, 2, 3 міжнародний майстерський ранк), підтверджують свою кваліфікацію по ускладненій програмі кожного наступного разу в більш якісному виконанні вимог базової техніки, кращою фізичною підготовленістю та знаннями тактичних принципів ведення двобою. Нульовий ранк присвоюється спортсмену в день, коли він прийняв остаточне рішення розпочати тренування в групі спортсменів хортингу. Тренер кожному спортсменові видає шеврон синього кольору з емблемою федерації та хортинг-паспорт із відміткою дати початку занять. Спортсмени 1–3-го ранків – початківці в спорті. Основними завданнями для них є: гартування волі, покращення фізичних кондицій, правил спортивного етикету та засвоєння початкової базової техніки. Зазначимо, при атестуванні на кожен наступний ранк потрібне помітне покращення виконання засвоєних технік і дотримання спортивної дисципліни. Так як іспит здається на кожні три ранки по одній програмі, колір шеврону не змінюється, але на ньому з'являються золотавого кольору смуги, кількість яких відповідає рангу в середині початкового рівня: 1-ий ранг – одна, 2-ий – дві, 3-ій – три смуги. Таким чином, можна побачити, яку програму та в якій якості засвоїв спортсмен.

За схожою схемою проходять атестації на другому учнівському рівні з 4-го по 6-ий ранг. Колір шеврона змінюється на жовтий, а кожен новий ранк відрізняється доданою на шевроні смугою від однієї з 4-ого ранку до трьох – на 6-ий. Спортсмени, які засвоюють програму даного рівня вважаються спортсменами середнього рівня підготовки. Їм необхідно засвоїти складнішу техніку та вміти використовувати її в певних варіаціях. Крім того, збільшуються вимоги до фізичних кондицій, розуміння філософії виду спорту та ставиться умова – бути прикладом для молодших спортсменів.

При позитивному проходженні програми другого учнівського рівня спортсмени засвоюють наступну програму: третій учнівський рівень (6–9 ранк, колір шеврону зелений). Це рівень помічника інструктора. На даному етапі спортсмен повинен бути прикладом для початківців, уміти провести розминку без тренера та організувати початок і закінчення тренування. На момент здачі іспиту на 9-ий учнівський ранк спортсмен повинен досконало засвоїти філософію хортингу, правила поведінки та спортивної етики. Фізичні кондиції та розуміння тактики ведення поєдинку повинні наблизитися до показників дорослого спортсмена. Відмінності програмних вимог на викладацькі ступені полягають у постійному зростанні вимог до претендента з точки зору розуміння технік хортингу, дотримання норм поведінки, участі в житті хортингу.

Людина, яка готується одержати адміністративний ступінь і представницькі повноваження від Міжнародної Федерації Хортингу на керівника клубу, району, міста, регіону, національного представника, повинна провести певну організаторську роботу з розвитку даного виду спорту в себе в регіоні, країні, а також на офіційному майстер-хортинг-тесті продемонструвати знання принципів побудови федерації хортингу, як міжнародної виховної системи бійців, уміння та навички базової техніки хортингу, постійно підтримувати себе в гарній спортивній формі, беручи участь у регіональних, національних і

міжнародних семінарах. Спортсмен, який бажає підвищити спортивну кваліфікацію повинен заздалегідь готуватися до тесту. Якщо на початковому етапі занять спортсмен демонструє тільки фізичну підготовку та базові технічні навички, то на більш високий ступінь йому необхідно в своєму спортивному клубі хортингу вести активне спортивне життя, мати здорову спортивну життєву позицію та показувати у цьому приклад спортсменам-початківцям. Для цього в програмі на кожний ступінь існує ряд умов, необхідних для подання заявки на черговий спортивний ступінь. Так як хортинг є для людини не тільки видом спорту та повноконтактним єдиноборством, а й досконалою виховною системою підготовки бійця, то спортсмен, який займається, привчається приносити користь не тільки собі, а й суспільству своїм добропорядним і гідним поведінням.

Спортсмен, який виявив особливе старання на тренуваннях і в житті клубу, активно брав участь в організації спортивної роботи, у змаганнях і семінарських заняттях, має рекомендацію тренера-інструктора чи представника регіону, може бути допущений до тесту на підвищення через один учнівський ступінь. Для контролю за виконанням даних вимог Міжнародної Спортивної Програми Хортингу, спортсмен перед участю в ранк-тесті повинен надати рекомендацію органа, що направляє його для підвищення ступеня. Без даної рекомендації, спортсмен, який не виконує у підготовчому періоді даних вимог, на черговий ранк-тест не допускається. За грубі порушення правил поведінки в клубі, норм етикету хортингу, підривання та дискредитацію авторитету організації, спортсмен може бути виключений із членів місцевої, регіональної, національної федерації та автоматично з членів Міжнародної Федерації Хортингу.

Дані кваліфікаційні вимоги хортингу та підтверджуючі документи прийняті Міжнародною Федерацією Хортингу – є єдиними для організацій та клубів хортингу в усіх країнах світу, включаючи Україну. Рівень хортингіста визначає наданий йому ранк – ступінь хортингу. В цій залежності описані всі вищенаведені ступені: з 1-го учнівського ранку по 3-й міжнародний майстерський ранк. Ступені хортингу починаються від учнівського та закінчуються майстерським. Вони враховують загальний рівень технічних навиків, досвід і заслуги перед дисципліною. Ступені присвоюються комісією від організації в присутності тренера. Існує два способи присвоєння: екзамен і рекомендація. Кандидати на отримання певного ступеня, в обов'язковому порядку повинні відповідати наступним вимогам: бути членом національної федерації хортингу; мати теоретико-практичні вміння та навички з техніки виконання (знання з техніки повинні відповідати рівню певного ступеня); завжди дотримуватися морально-етичним вимогам.

Інколи виникають особливі випадки: атестаційна комісія після обговорення та запропонування комітету з присудження ступенів, може змінити умови, якщо необхідно підтвердити ступінь призначений викладачем, і це також можливо, відносно особливо успішного хортингіста, який володіє виключними пізнаннями в хортингу. Особи, які вповноважені відбирати кандидатів на отримання ступенів (у результаті екзамену або за рекомендацією) призначаються Міжнародною атестаційною колегією хортингу. До складу комісії повинні входити майстри, що мають ступінь не нижче 1 майстерського ранку та які є членами національної федерації хортингу. Ступені на міжнародний майстерський ранк присуджуються комісією, що складається з майстрів найвищих ступенів і під керівництвом голови Міжнародної атестаційної колегії з хортингу. Всі ці ступені повинні бути затверджені Міжнародною Федерацією Хортингу. Особливий випадок: особі, яка має визначні заслуги, національна федерація хортингу може присвоїти почесну майстерську ступінь за вагомий внесок у справу розвитку хортингу в країні.

На загальних умовах до іспитів допускаються всі хортингісти, які мають рекомендацію тренера, що несе відповідальність за дотримання дисципліни вихованцями під час проведення ранк-тесту. Тренер навчає правильній поведінці, а потім, під час складання іспитів на ступінь, вихованці вже вміють себе коректно вести. Основна мета існування в хортингу іспитів на ранки – можливість хортингістам оцінити рівень свого технічного прогресу через блискучий показ результатів своїх тренувань. Під час іспиту, виконання техніки повинна відповідати певній швидкості, точності та силі рухів. При цьому фізична сила та витривалість повинні демонструватися без зупинки, без страху, без вагань. У кожному русі виконаної техніки повинно відчуватися єдність розуму та тіла: „сходінки“ майстерності повинні вести вверх і послідовно, і

динамічно. Їх неможливо подолати відразу. Ці речення містять у собі ідею єдності та вказують на шлях, який необхідно пройти хортингісту – шлях бойового мистецтва.

Існують певні обмеження щодо участі в ранк-тесті. До іспиту на учнівську ступінь хортингу не допускаються особи, які мають негативну характеристику в спортивному колективі серед учнів: неврівноважені та аморальні люди; особи, які вживають алкогольні напої та наркотичні засоби; недовірливі та дискредитуючі колектив клубу хортингу; нетерплячі учні, не маючі поняття стабільності в житті; невдячні та невіддані учні. До іспиту на майстерську ступінь хортингу не допускаються особи, які мають негативну характеристику в організації серед тренерів: з негативною нестійкою психікою та з низьким потенціалом розумового рівня; які не переслідують мету та не вміють самовдосконалюватися; тренери, які своїми діями пробують зробити дисбаланс в організації (можливе збільшення періоду підготовки без припинення занять). У суперечливих випадках, кандидату на підвищення ступеня завжди дозволяється практично підтвердити свій ступінь. Таких осіб перевиховують через філософські основи, декларацію українського національного виду спорту хортинг і етичні закони хортингу. Посмертні ступені можуть присвоюватися як виключні титули [2; 3; 7].

Ця класифікація розроблена засновниками хортингу та поширюється в клуби хортингу по всьому світу. За виховною філософією хортингу – є шлях самовдосконалення людини, яка хоче не тільки випробувати себе фізично й морально, але й постійно вести здоровий та гармонійний спосіб життя. Всі, без винятку, вихованці дотримуються розробленої та описаної системи класифікації. Проміжні ступені хортингу лише незначні нагороди для учнів, що задовольняють їх завзятість і гордість. Але справжній послідовник повинен дивитися в майбутнє та розглядати свій шлях якнайширше. Учень, нагороджений певним ступенем (ранком) відразу відчуває себе „присвяченим“ хортингу. Між володарями ранків хортингу існує певна ментальна дистанція, відповідно до знань і умінь спортсменів. Дев'ятий (9-й) учнівський ранк – це остання ступінь, яку має право присвоювати керівник гуртка. Далі він зобов'язаний представити свого вихованця, якого вважає гідним інструкторського ранку, атестаційній технічній комісії для перевірки фізичної підготовленості, технічних умінь і моральних якостей. Тут учневі належить здати декілька дуже складних іспитів. Потім, маючи офіційне підтвердження кваліфікаційної комісії, хортингіст отримує наступну бажану відзнаку – ранк хортингу. Але, істинний прихильник хортингу на цьому не зупиниться. Якщо він, дійсно, любить це мистецтво, і якщо бореться за свій шлях і ступінь не тільки для того, щоб уміти битися та викликати повагу оточуючих – він піде далі. Тепер, маючи міцну основу у вигляді високого ранку, цей хортингіст буде далі вдосконалюватися в своєму мистецтві, поки не досягне справжньої майстерності. Тому „майстерські ранки“ діляться на 3 ступені: 1-й, 2-й, 3-й. Міжнародним майстерським ранком (1, 2, 3) нагороджують лише абсолютно виняткових людей. Однак, іспити на кожен із них також ускладнюються по мірі зростання ступеня, а отже, і час, що витрачається на підготовку, зростає. Так, наприклад, буде потрібно мінімум 6 років наполегливої роботи, щоб після одержання 1-го майстерського ранку заявитися на іспит на 3-й майстерський ранк хортингу. Не кажучи вже про те, що поставши перед екзаменаційною комісією претендент повинен володіти винятковими природними даними. Що ж до 3-го міжнародного майстерського ранку, то він є винятковим, і присуджується як нагорода за все життя, цілком і без залишку віддане хортингу. Вихованці хортингу мають розуміти, що просування по шляху хортингу – це складний багаторічний процес навчання та виховання, а потім самопізнання та самовиховання. Іспити – це мета ваших зусиль, що допомагає оцінити прогрес і шанс перевірити себе. Випробування на іспитах існують не для того, щоб досягати більш високого ступеня. Їх мета – це ваш власний прогрес. Колір кваліфікаційного шеврону на хортівці змінюється після того, як ви здали іспит. Для кожного учня це радісна подія. Але сенс радості не в тому, що Ви здали, а в Вашій наполегливості та витрачанні зусиль на шляху до особистої мети – знайшли власне відображення в задачі іспиту з хортингу. Важливо не те, що ви здали іспит, а те, як ви старалися, щоб його здати. Демонстрація вашої фізичної підготовленості, впевнене виконання техніки та виявлений дух під час проведення екзаменаційних контрольних двобоїв розкривають вчення Вашими власними силами – це доказ старанної практики хортингу. І навіть якщо Ви не здали іспит, але зрозуміли свої помилки, Ви все одно отримуєте гарний досвід. Зазвичай, хортингісти, бажаючи здавати іспит, допускаються тренером до нього за умови, якщо він не сумнівається в успішній задачі. В іншому випадку, тренер рекомендує учневі потренуватися ще

деякий час до повної готовності. В будь-якій секції хортингу є учні, які володіють дуже добре деякими розділами підготовки, а деякими погано. Найчастіше це трапляється, коли учень не росте в секції з дитинства, а приходить у хортинг або підлітком, або дорослим. У цих випадках, осягнути специфічну бойову техніку, вивчити на високому рівні всі розділи хортингу можна лише глибоко занурившись у тренування, що майже не представляється можливим для більшості сучасних людей. Тому тренер для хортингіста зміщує акцент підготовки. Наприклад, найчастіше, спостерігається те, що учень якісно засвоює коротку прикладну роботу, що, перш за все, необхідно для самооборони та найбільше вивчається в прикладній секції, і вельми слабо засвоює складну класичну базову техніку хортингу. Для таких учнів також передбачається проведення атестацій, але не по повній школі хортингу, а за спрощеною програмою вільного стилю. Тобто, тільки по змагальній роботі: учні здають необхідну для атестації кількість двобоїв. У деяких виключних випадках атестація зараховується без іспиту переможцям і призерам контактних чемпіонатів із хортингу високого рівня, але з наступним підтвердженням знання розділів хортингу в достатньому обсязі. Всі ці умови проведення атестації надають можливість хортингісту на даному етапі реально оцінити свою технічну підготовленість у хортингу, а також особисто планувати подальшу навчально-тренувальну діяльність.

Висновки. Порядок організації іспитів на присвоєння учнівського та майстерського ступеня затверджується технічними комісіями при національних і, відповідно, Міжнародній Федерації Хортингу та постійно вдосконалюється по мірі розвитку єдиноборства. Екзаменаційні програми формуються на основі колективних знань і досвіду багатьох майстрів хортингу самого високого ранку. Кваліфікаційна програма завжди відповідає робочим планам, яких притримуються в окремих секціях, і орієнтовані на присвоєння того чи іншого ступеня майстерності [8, с. 23–32]. Програма є керівництвом для дій кожного тренера та забезпечує єдине вивчення техніки хортингу, а також сприяє зростанню майстерності хортингістів, у якій би країні він не займався. Оскільки програма навчання для кожного ступеню сама по собі є одним цілим, вона виступає як частинка однієї системи навчання, відповідаючи принципам поступового підйому: сходинка за сходинкою при повному засвоєнні необхідної техніки. Присвоєння учнівських ступенів „ранк“ знаходиться в компетенції національних федерацій хортингу. Вони дотримуються основного змісту та об'єму цих іспитів, але регулюють методику їх проведення, видають відповідні ліцензії, рекомендації та завдання дипломованим майстрам хортингу – проводити іспити на ранки в країні. Прийняти участь в іспитах є можливим лише тоді, якщо учень пройшов певний курс навчання, який він інтенсивно та успішно виконав і має допуск тренера. Бути допущеним до іспитів – велика честь для учня, оскільки, як правило, в атестаційній комісії присутні майстри досить високого рівня. І те, щоб ці майстри дивилися, як учень виконує техніку, протягом цілого дня, а іноді навіть не одного дня, потрібно дійсно заслужити. Досвідчений тренер погано підготовлених учнів до атестації не допустить. Усі іспити на майстерські ступені хортингу відбуваються під наглядом представника Міжнародної Федерації Хортингу та є в сфері компетенції тільки інтернаціональних атестаційних комісій з хортингу. Екзаменаційна програма для майстрів є дуже великою, різноплановою та повинна виконуватися бездоганно. Дані вимоги Міжнародної Програми є єдиними та обов'язковими для контролю виконання нормативів на всіх офіційних атестаціях із хортингу в усіх країнах світу.

Відтак, **подальших досліджень потребує** з'ясування створення передумов для проведення першого чемпіонату світу з хортингу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Електронний фонд бази даних Української Національної Федерації Хортингу. Федерація твоєї Батьківщини. Всеукраїнські правила змагань з хортингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.horting.org.ua/node/40707>. – Назва з екрана.
2. Електронний фонд бази даних Української Національної Федерації Хортингу. Федерація твоєї Батьківщини. Декларація українського національного виду спорту хортинг. Інформаційна довідка: вид спорту – хортинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://horting.org.ua/node/40239>. – Назва з екрана.
3. Електронний фонд бази даних Української Національної Федерації Хортингу. Федерація твоєї Батьківщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.horting.org.ua>. – Назва з екрана.

4. Електронний фонд бази даних Української Національної Федерації Хортингу. Федерація твоєї Батьківщини. Положення про атестаційну колегію УФХ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://horting.org.ua/node/40773>. – Назва з екрана.
5. Електронний фонд бази даних Української Національної Федерації Хортингу. Федерація твоєї Батьківщини. Положення про Атестаційну Колегію Української Федерації Хортингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://horting.org.ua/node/1573>. – Назва з екрана.
6. Електронний фонд бази даних Української Національної Федерації Хортингу. Федерація твоєї Батьківщини. Пропозиції Української Федерації Хортингу щодо внесення даних до ЄСКУ, Київ, 12.02.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.horting.org.ua/node/1101>. – Назва з екрана.
7. Електронний фонд бази даних Української Національної Федерації Хортингу. Федерація твоєї Батьківщини. Хортинг – виховна система. Філософія хортингу. Інформаційна довідка: вид спорту – хортинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.horting.org.ua/node/1100>. – Назва з екрана.
8. Єршоменко Е. А. Хортинг. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл / Е. А. Єршоменко. – К. : Паливода, 2010. – 108 с.

REFERENCES

1. *Elektronnyi fond bazy danykh Ukrainskoi Natsionalnoi Federatsii Khortynhu. Federatsiia tvoiei Batkivshchyny. Vseukrainski pravyla zmahani z khortynhu* [Elektronnyi fond bazy danykh Ukrainskoi Nacionalnoi Federatsii Khortynhu. Federatsiya tvoiei Batkivshchyny. Vseukrainski pravyla zmahani z khortynhu]. Retrieved from <http://www.horting.org.ua/node/40707>.
2. *Elektronnyi fond bazy danykh Ukrainskoi Natsionalnoi Federatsii Khortynhu. Federatsiia tvoiei Batkivshchyny. Declaratsiia ukrainskoho natsionalnoho vydu sportu khortynh* [Elektronnyi fond bazy danykh Ukrainskoi Nacionalnoi Federatsii Khortynhu. Federatsiya tvoiei Batkivshchyny. Declaration of Ukrainian national sport horting]. Retrieved from <http://horting.org.ua/node/40239>.
3. *Elektronnyi fond bazy danykh Ukrainskoi Natsionalnoi Federatsii Khortynhu. Federatsiia tvoiei Batkivshchyny* [Elektronnyi fond bazy danykh Ukrainskoi Nacionalnoi Federatsii Khortynhu. Federatsiya tvoiei Batkivshchyny]. Retrieved from <http://www.horting.org.ua>.
4. *Elektronnyi fond bazy danykh Ukrainskoi Natsionalnoi Federatsii Khortynhu. Federatsiia tvoiei Batkivshchyny. Polozhennia pro atestatsiinu kolehiiu UFKH* [Electronic fund of database of Ukrainian horting federation. Federatsiya tvoiei Batkivshchyny. Regulations on the certification board UFH]. Retrieved from <http://horting.org.ua/node/40773>.
5. *Elektronnyi fond bazy danykh Ukrainskoi Natsionalnoi Federatsii Khortynhu. Federatsiia tvoiei Batkivshchyny. Polozhennia pro Atestatsiinu Kolehiiu Ukrainskoi Federatsii Khortynhu* [Electronic fund of database of Ukrainian horting federation. Federatsiya tvoiei Batkivshchyny. The provisions of the Certifying Board Ukrainian Federation Horting]. Retrieved from <http://horting.org.ua/node/1573>.
6. *Elektronnyi fond bazy danykh Ukrainskoi Natsionalnoi Federatsii Khortynhu. Federatsiia tvoiei Batkivshchyny. Propozytsii Ukrainskoi Federatsii Khortynhu shchodo vnesennia danykh do YeSKU, Kyiv, 12.02.2010 r.* [Electronic fund of database of Ukrainian horting federation. Federatsiya tvoiei Batkivshchyny. Suggestions Ukrainian Federation Horting on data entry to YESKU, Kyiv, 12.02.2010 year]. Retrieved from <http://www.horting.org.ua/node/1101>.
7. *Elektronnyi fond bazy danykh Ukrainskoi Natsionalnoi Federatsii Khortynhu. Federatsiia tvoiei Batkivshchyny. Khortynh – vykhovna systema. Filosofiia khortynhu. Informatsiina dovidka: vyd sportu – khortynh* [Electronic fund of database of Ukrainian horting federation. Federatsiya tvoiei Batkivshchyny. Horting - educational system. Philosophy Horting. Background: sport - Horting]. Retrieved from <http://www.horting.org.ua/node/1100>.
8. Yeromenko, E. A. (2010). *Khortynh. Navchalna prohrama dlia dytiacho yunatskykh sportyvnykh shkil* [Horting. The curriculum for youth sports schools]. Kyiv: Palyvoda A. V.

Олексій Семігал.

Становлення єдиних спортивних стандартів хортингу.

У статті розглянуто причини становлення єдиних спортивних стандартів національного пріоритетного виду спорту України – хортинг і створення єдиної Міжнародної кваліфікаційної програми хортингу. Розглянуто аспекти розвитку хортингу, які стали передумовами створення єдиної кваліфікаційної програми хортингу; проаналізовано варіанти реалізації виховної системи хортингу через проходження системи атестаційних тестів. Автор статті робить акцент на Міжнародній спортивній програмі хортингу, як основоположному документі, де вказані базові техніки системи хортингу та варіанти їх виконання. Дані вимоги Міжнародної Програми є єдиними та обов'язковими для контролю виконання нормативів на всіх офіційних атестаціях із хортингу в усіх країнах світу. Інший напрямок реалізації Міжнародної спортивної програми хортингу, на який вказує автор, – виховання фізично та морально здорової особистості, свідомого громадянина.

Ключові слова: хортинг, національний пріоритетний вид спорту України, Декларація хортингу, виховання, Міжнародна спортивна програма хортингу, Кваліфікаційна програма хортингу, навчальна програма, Атестаційна колегія, система освіти, громадська організація.

Oleksii Semygal.

Educational and science Institute of the special physical and combat training and rehabilitation of the University DFS Ukraine (University Str., 31, Irpin, Kiev region, Ukraine).

The formation of a unified sports standards of Horting.

The article considers the causes of the formation of a single sports standards of the national priority of sport – Horting and the creation of a unified International qualification program Horting. The aspects of the development of Horting, which were prerequisites for the creation of a single qualification program Horting; analyzed options for implementation of the educational system of Horting through the system certification tests. The author focuses on the International sports program Horting, as a fundamental document, which shows the basic technique of the system of Horting and options for their implementation. These requirements are the International Program and to monitor the implementation of standards on all official certifications with the Horting in the all countries of the world. Another area of implementation of the International sports program Horting, which indicates the author, the education of physically and morally healthy personality, conscientious citizen.

Key words: Horting national priority sport of Ukraine, the Declaration of Horting education, the international sports program Horting Qualification program Horting training program, Certification Board, education system, social organization.

Алексей Семігал.

Становление единых спортивных стандартов хортинга.

В статье рассмотрены причины становления единых спортивных стандартов национального приоритетного вида спорта – хортинг и создания единой Международной квалификационной программы хортинга. Рассмотрены аспекты развития хортинга, которые стали предпосылками создания единой квалификационной программы хортинга; проанализированы варианты реализации воспитательной системы хортинга через прохождение системы аттестационных тестов. Автор статьи делает акцент на Международной спортивной программе хортинга, как основополагающем документе, где указаны базовые техники системы хортинга и варианты их выполнения. Данные требования Международной Программы являются едиными и обязательными для контроля выполнения нормативов на всех официальных аттестациях с хортинга во всех странах мира. Другое направление реализации Международной спортивной программы хортинга, на который указывает автор, – воспитание физически и нравственно здоровой личности, сознательного гражданина.

Ключевые слова: хортинг, национальный приоритетный вид спорта Украины, Декларація хортинга, виховання, Міжнародна спортивна програма хортинга, Кваліфікаційна програма хортинга, учебная програма, Аттестационная колегія, система образования, общественная организация.